

[0685] KENING FINN EN IT FERDRACH FAN FINNSBOARCH

J. Richard J. North

Summary

To date the story embedded in the Finnsburh Fragment and Episode has defied any full elucidation. In this article I have raised two questions rarely if ever asked: how does the treaty between Finn and his "Half-Dane" enemies operate? and why after killing Hnæf, the Danish leader, does Finn send his own Frisian warriors home and then safely spend the winter with these former enemies?

Ynlieding en probleemstelling

Yn dit artikel besykje ik te kommen ta in nije ynterpretaasje fan it bekende Aldingelske Finnsboarchferhaal¹. De trije haadfigueren dêryn binne de Fryske kening Finn, syn Deenske sweager Hnæf en dy syn Jutske plakferfanger Hengest. Hnæf is mei syn kriichslju te gast by Finn op dy syn kastiel, de Finnsboarch. Al ringen lykwols wurde Hnæf en syn kriichslju yn harren gastferbliuw troch de Friezen oerfallen en wurdt Hnæf deade. Kening Finn syn soan falt ek. Hengest, de nije lieder fan de Denen, biedt Finn dêrop in ferdrach oan, dat oannommen wurdt. Finn lit dan syn eigen Fryske kriichslju nei hûs ta gean. Nei't Hengest en syn mannen de hiele winter noch by Finn trochbrocht hawwe, nimme de Denen yn it foarjier wraak. Kening Finn wurdt fermoarde en syn frou, Hildeburh, dy't it ferlies fan har man, har soan en har broer drage moat, wurdt meinommen nei Denemarken.

Yn myn ynterpretaasje fan it ferhaal stiet it ferdrach tusken Finn en Hengest sintraal. Neffens my is dat ferdrach, dat Hnæf syn sibben der in hiele winter lang op ûnferklearbere wize fan wjerhâldt om wraak te nimmen, oant no ta net goed begrepen.

It Finnsboarchferhaal komt foar yn twa ferskillende Aldingelske

¹. In wiidweidiger Ingelske ferzy fan myn teory sil yn 1990 yn *Leeds Studies in English* publisearre wurde, mei as titel 'Tribal Loyalties in the Finnsburh Fragment and Episode'.

dichterlike boarnen. Der is in saneamd Finnsboarch-Fragmint, nei alle gedachten in stik fan in ferlern gongen epos, dêr't allinne noch mar in ôfskrift fan bestiet fan George Hickers fan foar 1705. As twadde hawwe wy de saneamde Finnsboarch-Episoade, te finen yn rigels 1063-1160 fan it Aldingelske gedicht *Beowulf*. *Beowulf* is it langste gedicht út de Aldingelske literatuer (ûntstien tusken 700 en 1000), it telt 3182 rigels en giet oer de held fan deselde namme, dy't yn de sechsde ieu libbe hawwe moat. De Epoade befettet it belangrykste part fan it ferhaal en is bedoeld as taspiling op it ramtferhaal fan *Beowulf* sels, op in momint dat de Denen, troch Beowulf befrijd fan it meunster Grendel, graach in avontoereferhaal oer harren heldeferline hearre woene.

Foar dy gefallen dêr't gjin problemen mei binne. sil ik de resinte proaza-oersetting yn it Frysk fan Jelle Krol en Popke van der Zee brûke². As ik it net mei harren iens wêze kin, sil ik myn eigen oersetting dêryn befrisselje. Boppedat hawwe se yn harren ynlieding ferwiisd nei in artikel fan H. Kuhn en fierders in ynterpretaasje folge fan R.E. Kaske, wêrneffens de Eotan fan de Epoade gjin 'Jutten', mar 'reuzen' (*eotenas*), en eins Friezen, binne³. Neffens folle jongere sêgen soe kening Finn in reusboumaster wêze, dêr't dit part fan *Beowulf* in folle mytologysker karakter fan kriget. Ik bin fan doel om in alhiel eigen oersetting te jaan fan de rigels mei de grutste swierrichheden.

As der hjoeddedei oer Finnsboarch praat wurdt, wurdt oannommen dat de foarfallen fan it Fragmint foarôfgeane oan dy fan de Epoade. It ferhaal yn it Fragmint is net sa slim te begripen. It Fragmint begjint mei de ûnferwachte nachtlke oanfal fan de Friezen op it ferbliuw, de 'hal', fan Hnæf en syn mannen op grûn fan wat Hnæf sels 'dizze stamhaat' (*bisne*

². Jelle Krol en Popke van der Zee, *Beowulf: In Proaza-Oersetting út it Aldingelsk* (Boalsert, 1984), s. 13-37 (14-15, 29-37), 67-70. Sjoch ek Douwe Kalma, *Kening Finn* (Snits, 1937).

³. H. Kuhn, 'Finn Folcwalding', *Studia Frisica in Memoriam K. Fokkema*, besorge fan H.D. Meijering et al. (Grins, 1969), s. 23-9 (26-8); R.E. Kaske, 'The Eotenas in *Beowulf*', *Old English Poetry: Fifteen Essays*, bes. fan R.P. Creed (Providence, Rhode Island, 1967), s. 285-310 (289). Ommo Wilts, 'Die Friesen im *Beowulf* - Rezeption and epische Grundlage', *Nordfriesisches Jahrbuch XV* (1979), s. 131-44 (134, 139-41) basearret him op boppeneamde teoryen, lykas ek A. Russchen, 'Finnsburg - a Critical Approach', *Miscellanea Frisica*, bes. fan N.R. Århammar et al. (Assen, 1984), s. 349-56.

folces nib) neamt. De striid duorret fiif dagen, sûnderdat ien fan de Denen sneuvelet. Yn de rin fan it gefjocht is der sprake fan *Hengest sylf* 'Hengest sels', dy't posysje efter de Denen (of Scyldingas) Guþlaf en Ordlaf kiest om ien fan de doarren tsjin de Friezen te ferdigenjen. In net mei namme neamde strider wurdt ferwûne en dan hâldt it Fragmint op.

Minder dúdlik binne de foarfallen yn de Episoade, mei syn komplisearre en djipsinnige styl. Om dy reden is spitigernôch ek de Episoade ta in slachfjild wurden, ditkear fan ûnderskate wittenskippers. Om de romte kin ik hjir net op alle ynterpretaasjes dy't útsteld binne yngean. Sjoch dêroer bygelyks J.R.R. Tolkien en de útjefte fan F. Klaeber en D.K. Fry⁴. In gearfetting fan myn eigen ynterpretaasje folget hjirûnder.

Gearfetting fan myn ynterpretaasje

Yn de fyfde ieu hat kening Finn in eigen gefolch fan Friezen mei dêrûnder guon Jutten, dy't harren yn Fryslân nei wenjen set hawwe. Hnæf, in Deen, hearsket oer de saneamde Heal-Denen, dêr't ek Jutten ûnder binne. Hnæf bringt syn mannen, in ynternasjonale binde hierlingen, nei Fryslân ta om te tsjinjen ûnder Finn, dy't dan al trouw is mei Hildeburh, Hnæf syn suster. Al wenje dy 'Heal-Denen' dêr as soldaten, Finn begjint Hnæf der dochs fan te fertinken dat er mei help fan de Fryske Jutten temûk fan doel is om him it Fryske keninkryk te ûtnaderjen. Yn de nacht falt Finn Hnæf syn soldaten oan, deadet by einsluten Hnæf, mar moat mei de oerlibjende Heal-Denen frede slute fanwege de sterke tsjinwar fan Hengest, de Jutske opfolger fan Hnæf. Om himsels dan tsjin Hnæf syn sibben beskermje te kinnen, twingt Finn Hengest om in swiere eed te swarren dat er him ûnder Finn deljaan en fan wrake foar Hnæf ôfsjen sil, ek út namme fan dy syn sibben. It eardere gefjocht mei fierders net neamd wurde. Om Hnæf op Finn wreke te kinnen soene de Denen sadwaande ek tsjin Hengest en dus tsjin har Jutske bûnsmaten stride moatte.

Dan wurdt it hjerst en neffens de tekst is Hengest foar it kommen fan de winter maklik by steat om mei syn piratekliber fan Jutten, Denen en oare folken ôf te reizgjen. Hy bliuwt lykwols de hiele izige winter oan it foarjier ta. Hengest wegeret, nettsjinsteande hieltyd op 'en nij diene Deenske

⁴. *Beowulf and the Fight at Finnsburg*, F. Klaeber, 3de útjefte (New York, 1950), s. 170-6, 231-53. *Finn and Hengest: The Fragment and the Episode*, bes. fan J.R.R. Tolkien en A.J. Bliss (London, 1982). *Finnsburh: Fragment and Episode*, útj. D.K. Fry (London, 1972).

fersiken, om it ferdrach te skeinen en Hnæf te wreken. Yn syn frustraasje wol er dan mar persoanlik wraak nimme op Finn syn Jutten, alhoewol't er sels de eed net brekke kin. De hiele winter lang besiket er slûchslim om syn fijannen dêr ta oan te setten ynstee fan *sels* de eed te brekken, mar dat doare se net. Finn hat dyjingen dy't soks dwaan soene mei de dea bedrige.

Yn it foarjier ferdwynt dat probleem lykas it winteriis. Hengest komt mei de Denen oerien dat er syn lieding tagelyk mei syn út syn eed fuortkommende ferplichting oan harren oerdrage sil. Sa kinne de Denen Finn en syn leger oanfalle sûnderdat Hengest dat keart. Twa Denen drage dan yn Finn syn keningsseal in rige lieten foar fan har aventoeren en dêrby geane se allinkendewei oer ta it ferbeane neamen fan de nachtlke oanfal op Hnæf. De Denen swypkje har maten dêr mei op, oerfalle de Friezen en wreke Hnæf op Finn.

De Jutten

Prins Hnæf hearsket oer de Heal-Denen, dat betsjut om krekt te wêzen de Hocingas fan syn heit en fierders Jutten, Secgan en faaks noch frijbûtsers út oare lannen wei⁵. Dy kliber is grif net yn Fryslân delsaaid om dêr it boask fan Finn en Hildeburh eare oan te dwaan, mar, lykas letter yn it gefal fan Vortigern en syn Britske ryk, om ûnder kening Finn te tsjinjen. De measte gelearden nimme oan dat Hengest deselde is as Hengistus, dy't neffens Nennius en Beda (passim) yn 449 Kent yn besit nommen hat. In Jut alsa, mei in eigen gefolch.

Mar binne der ek Jutten by de Friezen? Ik freegje dat hjirom, om't Hengest in *gymwræce*, in 'wrake foar syn kwea', wol en dus yn it foarjier en faaks ek yn de winter sit te tinken:

gif he torngemot þurhteon mihte
þæt he Eotena bearn inne gemunde.
(*Beowulf* 1140-1)

(oft er in konfrontaasje útlokje koe op sa'n manier dat er op de dea doelde foar de soannen fan de Jutten yn dit lân.)

Kleardernôch betsjut *inne* 'yn dit lân' en net, sa't gauris úthoden is, 'yn

⁵. De Aldyslânske þulur, wurd- en nammelisten fan de 13de ieu, neame de besibbe Hnefi en Haki (Hnæf en Hoc) *Sækonungar*, 'see-keningen'. Tink ek oan de rol fan de Heal-Denen oan 'e ein fan it ferhaal, *Beowulf* 1154-7.

syn geast', want der wurdt alhiel net praat oer Hengest syn geast. Ut dizze wurden liket nei foaren te kommen dat Hengest syn eigen Jutten hie. Fierders:

Ne huru Hildeburh herian þorfte

Eotena treowe;

(*Beowulf* 1071-2)

(Nee, it hoegde net dat sels Hildeburh de trou fan de Jutten priizgje soe.)

Dat wol sizze dat net Hildeburh, mar immen oars, Finn faaks, der ferlet fan hie om de Jutten te priizgjen om har trou. En wêrom soe Finn harren loyalens hoege te ûndersykjen? Dat soe allinne hoege, as er bang wie dat de Heal-Denen mei help fan syn eigen Jutten him it keninkryk ûntstelle woene.

De betingsten fan it ferdrach

As Hnæf sneuvelet en sadwaande foar Finn gjin driging mear útmakket, slacht Finn de oare Denen net dea. It is tige opfallend dat er it ferbliuw fan de Denen net delbrânt mei harren sels deryn. Mar hy kin der ek net yn komme, want Hengest keart him. Sa einiget it earste gefjocht om de Finnsboarch (*Beowulf* 1082-5). In ferdrach wurdt dan net troch Finn, mar troch de Denen útsteld.

Dat de Denen boppedat dan ek noch freegje om harren by it leger fan Finn oanslute te meien, soe betsjutte kinne dat se al ûnder him hearden, doe't de earste slach begûn. Oars soe har fersyk hiel frjemd wêze. Ut needsaak lykje de Denen ek te fersykjen om no net fan har Jutske bûnsmaten isolearre te wurden, mar byinoar wenje te meien yn in eigen 'hal' of 'heal-hal'.

ac hig him geþingo budon,

þæt hie him oðer flet eal gerymdon,

healle and heahsetl, þæt hie healfre geweald

wið Eotena bearn agan moston,

ond æt feohgyftum Folcwaldan sunu

dogra gehwylce Dene weorþode,

(*Beowulf* 1085-90)

(mar dizze [Denen] beane him betingsten oan, dat hja sels in oar gebou folslein ûntromje soene, in hal en hege troan, om dêr de macht te dielen

mei de soannen fan de Jutten, en [Finn] soan fan Folcwalda alle dagen de Denen by jildjeften betinke kinne soe ...)

Dat Finn it Deenske fersyk no goedkrije kin, tsjut oan dat er sels earder grut belang hie by foaral Hnæf syn dea.

By de folgjende oersetting fan it ferdrach binne alle betingsten fan kening Finn kreker formulearre as oant no ta begrepen wie.

Fin Hengeste

elne unflitme ađum benemde

(I) þæt he þa wealafe weotena dome
arum heolde, (II) þæt ðær ænig mon
wordum ne worcum wære ne bræce,
(III) ne þurh inwitsearo æfre gemænden,
ðeah hie hira beaggyfan banan folgedon
ðeodenlease, þa him swa geþearfod wæs;
(IV) gyf þonne Frysna hwylc frecnan spræce
ðæs morþorhetes myndgiend wære,
þonne hit sweordes ecg syððan sceolde.

(*Beowulf* 1096-1106)

(Finn beswarde Hengest mei suvere eden, dêr't er gjin wrake mei nimme soe, (I) dat er neffens it oerdiel fan de riedslju de earme oerlibjenden earfol behannelje soe, (II) dat op dat plak gjinien it ferbûn troch wurden of dieden skeine soe, (III) en dat hja [Denen] ek nea mei fyn ynleine gemienens derop werom komme dat hja de moardner fan harren ringtaperter folge wiene, doe't hja sûnder lieder der fan need ta twongen wiene; (IV) at ien fan de Friezen troch oerdwealsk praat lykwols de deadlike hate wer opreakelje soe, dan moast it mar mei it skerp fan it swurd útmakke wurde.)

Sa liket Finn ta te sizzen om de wrake foar syn eigen soan ôf te swarren (by *unflitme ađum*), op grûn fan in ferdrach dat om sa te sizzen yn fjouwer stikken ferdielt wurde kin. Foarst is Finn der as kening yn behelle; twad alle neamde persoanen; tred de mei Hnæf besibbe Denen, dy't swarre moatte ôf te sjen fan wraak foar Hnæf; fjird is elke kriichsman fan Finn der op in soartgelikense manier by belutsen. Sa wurdt it ferdrach fan Finn mei in eed sletten.

De Episoade komt yn taspyljende foarm foar binnen it tragyske ferhaal fan de Denen yn *Beowulf* en jout boppedat utering oan de geastlike wearden

fan de kleasterkultuer. Sa wurdt fuortendaalk de frou en mem Hildeburh opfierd, om't se foar elkenien lije moat. Har broer Hnæf is deade, lykas ek de jonge soan fan har en har man Finn. Op in brânsteapel wurde se ferbrând. Yn de Aldgermaanske literatuer bestiet in topos fan de omke en de omkesizzer en harren nauwe bân. Bremmer hat in stikmannich jierren lyn úthoden dat Hnæf en Finn syn soan beide as fijannen fan Finn fallen binne, hoewol't der gjin bewiis foar is dat in soan oait mei syn omke tsjin syn heit fochten hat⁶.

Hildeburh wurdt dus opfierd as slachtoffer fan alle stridende partijen. Mei it ferdrach berikt Finn wat opmerkliks, sûnderdat syn motiven neamd wurde:

Gewíton him ða wigend wica neosian,
freondum befeallen, Frysland geseon,
hamas ond heaburh.

(*Beowulf* 1125-7)

(Doe gongen de striders werom, fan freonen berôve, om harren wenstee op te sykjen en om Fryslân, har huzen en terpen (?) wer te sjen.)

Oant no ta hat gjinien der in ferklearring foar socht, wêrom't Finn yn de wintermoannen sa feilich libje koe yn it selskip fan in oermacht fan eardere fijannen. Finn hat sels mei de wraakplicht fan de Denen yn de betingsten rekkene (*Beowulf* 1101-3), dat it kin net wier of realistysk wêze om him foar in dwaas te hâlden. It is grif sa dat er troch it ferdrach op 'e ien of oare manier foar de Denen foar gjin gat te fangen is. De dichter neamt Finn, yn 't iennige epitheton dat er him takent, *ferhðfreca*, 'de wylde fan geast' (*Beowulf* 1146); dêrom is Finn grif gjin ûnskuldige of in dwaas, mar in berekkenjend lieder fan hierlingen.

Wêrom't Finn him sa feilich fielt

Der moat in reden wêze dat de Denen Finn net oanfalle kinne. As dy reden de eed is, dy't se yn de hjerst oan Finn swarre moatte, dan liket it nuver dat se yn de maitiid dyselde eed brekke kinne soene. Wat har ynearsten ôfhâldt fan de wraak op Finn foar Hnæf, moat dus wat oars wêze. Yn dit gefal moat net fergetten wurde dat Hengest, de lieder fan de Denen, gjin

⁶. Rolf H. Bremmer Jr., 'The Importance of Kinship: Uncle and Nephew in 'Beowulf'', *Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik* (1980), s. 21-38 (33-4).

Deen, mar in Jut wie. Der komt in Hengistus foar yn de *Historiae* fan Nennius en ek yn de *Historia Ecclesiastica* fan Beda (beide 8ste ieu) en dat is grif deselde⁷. Hengistus hat nammentlik de Britske kening Guorthigirnus of Vortigern ferret en dêrnei Kent, in letter troch Jutten bewenne gebiet. oermastere. Sa is Hengest wol mei syn eigen Jutten yn Finnsboarch kommen as diel fan Hnæf syn kliber. Dat moat dan wol de ferklearring wêze fan de winter-lange feiligens fan kening Finn. Finn hat Hengest, in Jut, de folsleine ferantwurdlikheid foar de ferdrachseed jûn.

As Hengest in soarte fan heldeplicht hat foar syn ferstoarne lieder Hnæf oer, moatte wy dan net yn dit gefal oan de wolbekende 'heldekoade' tinke? Mar dy koade wie gjin dúdlik yn skrift delleine wet. Sûnder mis waard der yn dy tiid ferwachte, neffens de Aldingelske wetten, dat men in lieder of in famyljelid wreke soe, as men dat koe. Mar Hnæf syn posysje foar syn mannen oer liket net sa goed omskreaun te wêzen. Boppedat is syn kliber gearstald út lju fan alderlei komôf, dy't sadwaande net perfoarst hoden binne om har maten bûten de eigen famylje te wreken, ynsafier't se dêr it ferdrach foar brekke moatte soene. Wylst Finn hearsker is oer in keninkryk, liket Hnæf, by syn libben, allinne mar in piratebinde te lieden. En de plicht om him te wreken rêst dêrom allinne op 'e Denen en Hengest wie gjin Deen.

Hengest syn loyaliteit foar Hnæf oer liket yndie gjin dúdlike saak te wêzen, want Hengest fynt sels dat de wrake foar syn lieder net sa bot driuwt dat er syn eed oan Finn brekke moat. Fan gefolgen moatte de Denen no earst Hengest en syn Jutten oantrune om dy eed te brekken en har stamgenoat te wreken.

Sa wurde de Denen en Jutten ûnder Hengest ynlive yn it Fryske leger, sa't earder ek al it gefal west hie. En salang't Hengest yn Finnsboarch bliuwt, salang stiet er ûnder kening Finn. Op dy manier bringe in soad deafijannen mei elkoar freedsum de winter yn Finnsboarch troch. Mar wêrom beslút Hengest om sa lang yn Finnsboarch te bliuwen?

Wêrom't Hengest by Finn bliuwt

Hengest bliuwt oan it foarjier ta yn Fryslân, al is er neffens de tekst fan *Beowulf* skoan by steat om syn kliber oer see ôfsette te litten:

⁷. *Nennius: British History and The Welsh Annals*, bes. en oers. fan J. Morris (London en Chichester, 1980), s. 4, 67-73. Beda syn *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum*, bes. fan Charles Plummer (Oxford, 1896, hd. 1969), s. 30-3 (Boek 1, Hdstk. 15).

Hengest ða gyt
 wælfagne winter wunode mid Finne
 [ea]l unhlitme - eard gemunde -
 þeah þe he⁸ meahte on mere drifan
 hringedstefnan.

(*Beowulf* 1127-31)

(En nochris wenne Hengest in slach-besmodske winter by Finn, sûnder it rieplachtsjen fan tekens - hy tocht oan in heitelân, - alhoewol't er mei syn skip(pen) op it hêf nei bûten sile koe.)

Neffens Gildas syn yn ca. 540 skreaun *De Excidio Britanniae* stekt nei alle gedachten deselde kliber (fan 'Saksen') mei trije 'kilen' oer nei Kent, nei foartekens rieplachte te hawwen dat se it nije heitelân trije ieuwen bewenje sille:

Tum erumpens grex catulorum de cubili leaenae barbarae, tribus, ut lingua eius exprimitur, cyulis, nostra longis navibus, secundis velis omine auguriisque, quibus vaticinabatur, certo apud eum praesagio, quod ter centum annis patriam, cui proras librabat, insideret. (Haadstik 23)⁹

Yn *Beowulf* lit Hengest lykwols gjin tekens rieplachtsje (*unhlitme*) foar de reis nei it nije lân dêr't er oan tinkt (Britannia), mar beslút er om syn seereis út te stellen. Hy is ynstee dêrfan fan doel om persoanlik wraak te nimmen op dy Jutten dy't har al earder yn Fryslân nei wenjen set hiene. Dy moatte har eigen stambân mei Hengest en syn pirate-Jutten ferbrutsen hawwe, doe't se by de nachtlige oanfal oan Finn syn kant stiene. Fierders besiket Hengest om yn de winter, sûnder sels de eed te brekken, syn Fryske of Jutske fijannen yn te skunen om de misdied fan eedbrek te begaan.

gif he torngemot þurhteon mihte
 pæt he Eotena bearn inne gemunde.

(*Beowulf* 1140-1)

(oft er in konfrontaasje útlokje koe op sa'n manier dat er op de dea doelde foar de soannen fan de Jutten yn dit lân.)

⁸. De measte útjouwers foegje hjir *ne* 'net' oan de hânskriftelêzing ta, mar dat is net te rjochtfeardigjen.

⁹. Gildas syn *De Excidio Britanniae: The Ruin of Britain and other Works*, bes. en oers. fan M. Winterbottom (London, 1978), s. 96-8 (97).

Mar dat wolle de Fryske Jutten net, want Finn hat ûnthjitten om elkenien dy't dat [ntl. it doelen op 'e dea] dwaan sil mei it swurd te deadzjen. Op dy manier hat Finn de betingsten fan syn ferdrach skerp opsteld. Dat Hengest kin gjin kant út. Hoe wurdt dan it ferdrach by einsluten ferbrutsen?

It Deenske plan

De Denen komme mei in eigen plan by Hengest. It liket sa te wêzen dat dyselde sibben fan Hnæf dy't by de Jutten wennen, yn de winter al de kâns net slûpe litten hawwe om Hengest hieltyd wer te freegjen om sels syn eed oan Finn te brekken. Om't Hengest oars gjin kant mear út kin, lit er him fan de needsaak oertsjûgje om de lieding en dêrmei syn eedferplichting oan harren oer te dragen. Der fynt dan in plechtichheid pleats, dêr't ien fan de Scyldingas [Denen], de soan fan Hunlaf, Hengest in swurd oanbiedt, de macht tagelyk mei de eed fan him oernimt en him de opdracht jout om Finn mei itselde swurd te deadzjen.

Swa he ne forwyrnde woroldrædenne
þonne him Hunlafing hildeleoman,
billa selest, on bearm dyde,
þæs wæron mid Eotenum ecge cuðe.

(*Beowulf* 1142-5)

(Dêrom wegere er net it wrâldske (?) plan, doe't de soan fan Hunlaf [dus in Deen] him it ferneamde flimerjende swurd, it bêste stik striidark, yn de skurte lei; de iggen fan dat swurd wiene de Jutten goed bekend.)

De feitlike wraak op Finn wurdt sadwaande alhiel ûnder Deenske lieding útfierd (*Beowulf* 1146-53). Deselde jûn noch drage twa Scyldingas, Guðlaf en Oslaf, yn de grutte seal fan de Finnsboarch lieten foar oer har eardere aventoeren:

sipðan grimne gripe Guðlaf ond Oslaf
æfter sæsiðe sorga mændon,
æt witon weana dæl; ne meahste wæfre mod
forhabban in hreþre. Ða wæs heal roden
feonda feorum, swilce Fin slægen,
cyning on corþre, ond seo cwen numen.

(*Beowulf* 1148-53)

(doe't Guðlaf en Oslaf [oare Denen] songen oer de grime oanfal, it lijen nei de seereis, hja ferwieten [Finn] har part oan de ellinde: net langer

koe de ûngeduerigens fan it hert himsels bedimje. De keningshal waard doe read fan it libbensfocht fan de fijannen; Finn waard deade, in kening midts syn kloft, en de keninginne meifierd.)

Ungemurken komme de Scyldingas dan op 'e oanfal op Hnæf en dy syn dea en skeine sa it ferdrach. De dêrtroch opstokele Denen en oare mannen fan Hnæf oerfalle dan de Friezen. As in *cyning on corpre* wie Finn goed beskerme. Dochs wiene syn fijannen him te snode ôf. Al kinne de Denen him net beneikomme, Finn hat yn de winter safolle betrouwen yn Hengest steld dat dy yn in posysje is om him mei it Deenske swurd te deadzjen.

Konklúzje

Foarhinne hat it ferdrach yn dit ferhaal te min omtinken krige, grif fanwege de kwestjes oangeande it gewisse en de motiven fan Hengest en oare helden. Hjir yn *Beowulf* lykwols binne dy saken fan gjin belang, behalve dan it lijen fan Hildeburh, dy't de iennige ûnskuldige yn it ferhaal blykt te wêzen. De manlju yn Finnsboarch binne allegearre earder tûke soldaten as 'tragyske helden', dêr't gelearden it altyd oer hawwe, ek yn ferbân mei de 'heldekoade'. Sa is Finn gjin ûnskuldige, mar earder in erchtinkende kening mei grutte macht. Sa hawwe de Denen en Jutten de tinkwize fan hierlingen en Hengest, dy't neffens de skiednis de Ingelske stam fêstige hat, komt letter foar 't ljocht as in lânferhuzer mei in ferburgen earsucht. Binnen de regels fan Finn syn ferdrach spylje se allegearre in djipsinnich spul.

*Kamperfoelieweg 25
9765 HJ Paterswolde*